

ἀλήθεια οἱ ἀρχαῖοι! Σ' ὅποιον μᾶς κατηγορήσει γιὰ τὰ τωρινά, παρουσιάζουμε μεις τοὺς μπακίτηδες, κ' ἔτσι δένουμε γιὰ πάντα τὸ γαῖδαρο! Αὐτὴ εἶναι ἡ καθημερινὴ κ' ἡ ἐπίσημη πολιτικὴ μας. Ταχτικὴ ποὺ δείχνει ἀκόμα περισσότερο τὴν ἀναίμια μας. Γιατὶ ἂν παραδεχτοῦμε, πρᾶμα ποὺ δέχεται πολὺς ἀμφισβήτησες, πῶς εἴμαστε κατ' εὐτεῖαν ἀπόγονοι ἀπὸ κείνους, γιὰ ποῖο λόγο νὰ μὴν παραδεχτοῦμε πῶς εἴμαστε ἀπόγονοι ἐμφυλισμένοι. Διάβολε! Πέρασαν κοντὰ δύομισὴ χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ λάμπαν ἐκεῖνοι. Γίνανε στὸ μεταξὺ ἐκρηξες ἀπὸ ἡφαίστεια, στερέψανε ποτάμια, φεγώθηκαν παράλια, βουλιάζαν νησιά, ποὺ ξέρετε; μπερτεῖ νὰ πῆρε τ' ἀναθεματισμένο ριζικὸ καὶ τὴ φυλὴ μας!

Ἐνόσω λοιπὸν ὁ κ. Π. δὲ μᾶς δείχνει καθαρά καὶ ξάστερα τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ δημιουργήσαμε τὰ τελευταῖα τοῦτα χρόνια, ἢ τουλάχιστο τὰ ζωτικὰ σπέρματα ποὺ έχουμε μέσα μας, μὴ φκίνεται πῶς ἔχω τὸ δικαίωμα ἀμφισβητῶ τὰ λόγια του γιὰ τὴ ζωτικότητα τῆς φυλῆς μας. Ἐνόσω δὲ μᾶς δείχνει κάτι βαθύτερο καὶ διαρκέστερο ἀπὸ τὰ καλαμπούρια καὶ τὴ φιλοσοφία τῆς ἀδιαφορίας, ποὺ χαρακτηρίζει κάθε Ρωμιό, καὶ ποὺ εἶναι ἴσως ἰκανὴ νὰ ἐνθουσιάσῃ ἕνα ποιητὴ, ποὺ βρίσκεται στὸ πρῶτο στάδιο τοῦ ρωμαντισμοῦ του, μὰ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ σὲ μιὰ κοινωνία μὲ αἶμα καὶ μὲ ὄρεξη γιὰ πράξη, θὰ μὴ ἐπιτρέπῃ νὰ μπιβάλλω στὴν ἐξυπνάδα τῆς φυλῆς μας.

Καὶ παριστάνοντας ὁ κ. Π. τὴν Εὐρώπη γερασμένη τώρα, καὶ μὲ σάπιο φιλοσοφικὸ σύστημα στὸ βίο της, κ' ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνας ζωτικὴ, γερὴ φυλὴ, ἐρχεται σὲ ἀντίφαση στὰ λογικὰ συμπεράσματά του. Γιατὶ ἂν παραδεχτοῦμε γιὰ μιὰ στιγμή πῶς εἴμαστε ἢ περιφνημὴ αὐτὴ φυλὴ ποὺ φαντάζεται, ἀναγκαστικῶς γιὰ ν' ἀνεπτυχτοῦμε, θὰ κολουθήσουμε δυὸ εἰδῶν μονάχα δρόμους. Ὁ ἕνας εἶναι ὁ δρόμος ποὺ ἀκολούθησε καὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς, τῆς οἰκονομικῆς ἐξέλιξης. Ἐκὶ ἀκολουθώντας τὸ δρόμο τοῦτο, θὰ φτάσουμε στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται τώρα ἡ Εὐρώπη. Δηλ. στὸ σάπιο ὑλιστικὸ σύστημα, κατὰ τὸν κ. Π. Γιὰ νὰ φτάσουμε λοιπὸν σὲ τέτοιο σημεῖο, θὰ πῆ πῶς δὲν εἴμαστε ζωτικότεροι ἀπὸ κείνους. (Ἡ μήπως τυχὸν νομίζει ὁ κ. Π. πῶς ἡ Εὐρώπη πρὶν ἀπὸ διακόσια χρόνια δὲ βρισκόταν στὴν ἴδια κατάστασι μὲ μᾶς;) Ὁ δὲ ἄλλος δρόμος εἶναι τὸ ξαναγύρισμα πρὸς τὰ πίσω, πρὸς τὸ

γεοδαιλικὸ σύστημα Κακὸ καὶ ψυχρὸ σύστημα, ὅπως τουλάχιστο μᾶς ἐπιτρέπουν νὰν τὸ κρίνουμε οἱ τωρινὲς μας γνώσεις. Τρίτο δρόμο δὲν ξέρω δυττωχῶς ἐγὼ κανένα. Ἄν τυχὸν ξέρῃ ὁ κ. Π., θὰν τοῦ χρωστάμε χάρι κ' ἐγὼ, κ' ὅλος ὁ κόσμος μαζί μου, ἂν μᾶς τὸν φανερώσῃ. Ξέρετε τί θὰ πῆ, ἀδερφε, νὰ κολουθήσουμε δρόμο καινούργιο, ποὺ νὰ μᾶς φέρῃ στὴ σαπίλα ποὺ βρίσκεται ἡ Εὐρώπη τώρα! Τί ἄλλο καλλίτερο μπορούμε νὰ εὐχθούμε!

Ἐτοῦτα εἶχα νὰ σημειώσω σ' ἕνα ὠρισμένο κομμάτι τοῦ ἀρθροῦ τοῦ κ. Πουλημένου. Μὲ τὸ νὰ θίλω ὅμως νὰ δείξω πῶς ἡ φυλὴ μας δὲν ἔχει φανερώσει πούθεν ἀκόμα τὰ σπέρματα τῆς ζωτικότητος καὶ τῆς ἐξυπνάδας, ποὺ, κῆπως αὐθαίρετα, θέλει νὰν τῆς κολλήσῃ ὁ κ. Π. κ' οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς δημοφύλους μας μαζί του, δὲ διώχνω ἀπὸ τὴ σκέψη μου τὴν ἰδέα, κ' ἀπὸ τὴν καρδιά μου τὴν ἐλπίδα, πῶς μποροῦν ὅλα νὰ διορθωθοῦν. Κ' ἐπειδὴ παρδέχομαι κατὰ γράμμα τὸ σύστημα τοῦ Σκληροῦ, πιστεύω πῶς ἡ αἰτία τῆς στασιμότητος βρίσκεται στὸν ψευτοφροδοδικὸ ἰδεαλισμὸ τῆς πλουτοκρατίας μας, καὶ εἶμαι, ὅπως κ' ἐκεῖνος, τῆς ἰδέας, πῶς μόνον τότε θὰ κατορθώσουμε νὰ δώσουμε μιὰ κίνηση στὴ σταματισμένη μηχανή μας, ἅμα σπᾶσουμε τὰ εἰδῶλα μὲ τὰ ὅποια μᾶς θρέφει ἡ κυριαρχούσα τάξι, δημιουργώντας δυνατὴ ἀντιπολίτευσι ἀπὸ τίς τάξεις τοῦ λαοῦ. Στὸ μεταξὺ ὅμως πρέπει, οἱ λίγοι ἐμεῖς τουλάχιστο, νὰ πετάξουμε τὴ σκουριά τῶν περασμένων ἰδεῶν, καὶ νὰ μὴν ἡσυχάζουμε μὲ τὴν πεποιθησι πῶς εἴμαστε ἢ ζωτικότερη φυλὴ τοῦ κόσμου, ὄνειρευόμενοι στὴν ὀρμὴ τῆς φαντασίας μας πῶς θὰ ἀνέλθωμεν τὰς οὐρανοτόξους τοῦ οὐρανοῦ ἀψίδας, ἐν αἷ; ἀετοὶ καὶ κεραυνοὶ δολιχοδρομοῦσι, κραῶντας στὸ ἕνα χεῖρ τὸν Πλάτωνα, στὸ ἄλλο τὸ Εὐαγγέλιο...καὶ στὸ ἄλλο τὸ ξίφος!

ΦΩΤΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ

ΤΗΣ ΛΑ-Γ-ΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Μετεφέρθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου 43 ἐντὸς τοῦ Χρυσοῦ Οἴκου (Maison Dorée) τοῦ μεγάλου Κατοπτροποιείου τοῦ κ. Α. Π. Εὐαγγέλου, ἔναντι Στοῦς Ἀρσακίου.

κι ἂν σ' ὅλη τὴ ζωὴ της εἶδεξε κάπια ἐπιείκεια σ' αὐτὴ, ὁ λόγος ἦταν γιὰ τὴν ἔριχνη πραγματικὰ στὸ σῶσι. Ἡ χωρικήτι ἀρχοντιά τοῦ τόπου της τὴν εἶχε συνηθίσει, τῆς εἶχε ριζωμένη μέσα της μιὰ πίστη σὰ σὲ νόμο φυσικὸ. Τὸ σῶσι πρέπει νὰ τὸ παίρῃ κανένας ὅπως εἶναι, μὲ ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ του, νὰ τὸ σέβεται μὲ ὅλες τίς ἀρετὲς καὶ τίς ἀδυναμίες του. Κ' ἔτσι στὸ τέλος κ' οἱ στερνὲς καταντᾶν σὰ φυσικὲς, γίνονται ἐνστικτικὰ συνηθμένα μὲ τὸ σῶσι ἄνθρωπο, ἀπαραίτητα συστατικὰ τῆς ἀρχοντίας. Χωρὶς αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατὴ ἀρχοντιά, χωρὶς αὐτὰ εἶναι ἀνεφάνταστο τὸ σῶσι, τὸ εἰκόμιστο γιὰ τὴν κυρὰ Θάμεια, τὴν κόρη τοῦ ἰτόβιου στὸν καιρὸ τοῦ βλαχοδήμαρχου Γουρνίτσα.

Ὅσο γιὰ τὸν ἀντρα της, αὐτὸς στὸ βάθος δὲν εἶδσε ποτέ του σημασία πολλὴ στὸ σῶσι, τὸ ἐλάχι στο ἀνώτερη ἀπ' τὴν πρακτικὴ ἀξία του. Ὅσο ἦταν ἐπαρχος, ἡ θέση του κ' ὁ τίτλος τοῦ ἀσφάλιζαν τὴν καλοπέραση ποὺ γύρευε μονάχα στὴ ζωὴ σὰν ἐρχοῦταν ἢ πάψῃ, τότε καταφευγε στὸ σῶσι ποὺ τοῦ χρειάζονταν γιὰ τὸν ψωλὸ καὶ τὸν μπακάλη. Τώρα ὅμως ποὺ χῆρεψε, τώρα ποὺ ἦταν ἀνάγκη πίσω τὰ φανὰ του, τὸ ξαναθυμήθηκε. Τοῦ φαίνονταν πῶς τὸ ἔφινε μαζί τους σὰ φύλακα καὶ σὰν προστάτη.

Τὸ σῶσι τοῦ Κρανιά δὲν ἦταν ντόπιο βέβαια στὴν πύλη κοντὰ στὸν ποταμὸ, μὰ πάλι οὔτε κ' ὀλοτέλα ἄγνωστο. Ἡ ἀρχοντιά ποὺ ξεχείμαζε στὸν κάμπο καὶ δὲν ἐπαψε νὰ προσκυνᾷ πάντα τὴν αὐλόπορτα τῆς κούλιας, ἦταν τὸ πῶσι τρανὸ τοῦ σιτήριμα κ' οἰκόσημα, ποὺ κ' ἀρχοντιά καὶ πλέμπα εἶδῃ στὴν πόλη δὲ μπορούσαν νὰ μὴν τὸ σεβαστοῦν. Καὶ πράγματι ὁ Θάμος Κρανιάς δὲν εἶχε ἄδικο νὰ βασίλειται σ' αὐτό. Ἡ γ' ναϊκαδέρση ποὺ εἶναι μὲ τὰ φανὰ του δὲν εἶχε λόγος νὰ νοσταλγήσῃ τίς τιμὲς καὶ τίς κομματικὲς φροντίδες, ποὺ αἴσισε πίσω στὸ χωριό. Οὔτε ἡ παλιόκαπα τοῦ τόπου της, οὔτε οἱ προσεστὲς τῆς πόλης κοντὰ στὸν ποταμὸ τὴν παρατήσαν μοναχὴ στὴ θλίψη της. Οἱ ἐνιά, οἱ σαράντα, τὸ ξάμνηνο τῆς ἐπαρχίας μοιρολογήθηκαν ἀπ' τίς καλλίτερες νοικοκυρὲς τοῦ τόπου, καμιά δὲν εἴλεψε νὰ μὴ συλλυπηθῇ καὶ νὰ παρηγορήσῃ μὲ τὴ συνοδιά της τὴν κούλια τὰ κροπόταμου. Κι ὅσο γιὰ τὴν καθημερινὴ ζωὴ, ἡ κούλια σὰ νάλλαξε κυρὰ μονάχα καὶ μπερτεῖδες στὰ παράθροά της (βάρφτηκαν μαῦροι γιὰ τὸ πένθος τῆς μακαρίτισσι), ὅλα ἄλλα συνέχισαν τὸ συνηθισμένο δρόμο τους. Ἡ σοῦπα δὲν ἐπαψε νὰ κόβεται μὲ τίς ἀγουρίδες τῆς κλημκτα ριῆς, ὁ Γεσίλας νὰ κληγάτῃ τὰ τσόνια μὲ τὴ σὰ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τίς Ἐπαρχίες Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 Δρ. τὴν τριμηνία) συνδρομίες.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κισόκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σπηλιῶν Τροχιδόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρυ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ σκυλοκαυγᾶς—Ὁνόματα ποὺ νοικιάζονται—Καὶ δικὰ μας—Ὁ «Γήταυρος».

ΚΑΛΑ τὴν ἔλαθε ὁ κ. Χατζηδάκης. Τοῦ ἄξιζε Βγαίνον τώρα καὶ τὸν βρίζουν καὶ οἱ δικοὶ του, οἱ καθαρευουσιάνοι (κοίταξε καὶ Ἀθήναι 4 τοῦ Γενάρη, σελ. 1, στήλ. 1) καὶ τὸν λὲν προδοτὴ καὶ ἀλαβόφιλο καὶ ζήταν τὴν πάψη του ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο γιὰ. λέει, διαφέντεψε μὲ τὴν ὑπογραφή του τὸ ἄρθρο τοῦ Βιλαμόβιτς, τοῦ ὀλαβοπουλημένου κτλ. Κάτου ἀπ' ὅλα αὐτὰ κρύβεται κάποιος δάχτυλος Μιστριώτικος. Κ' ὁ δάχτυλος αὐτός, ὁ δχι καὶ τόσο παστρικός, ἔτσι ἔπρεπε νὰ φερθεῖ τὴ φορὰ κ' εἶται φέρεται. Μιστριωτικώτατα καὶ Χατζηδακικώτατα.

Καὶ ξεγυῖομαστε Ὁ Χατζηδάκης καὶ πῆρε καὶ πρόπερι, δια βρίζεται ἄντιμα κ' ἀναντις ὁ Ψυχῆς, ὁ Κρομπάχερ καὶ τόσο ἄλλοι σοφοὶ ἄντρες, δικοὶ μας καὶ ξένοι, στήθηκε στὸ πλευρὸ τοῦ Μιστριώτη καὶ ἡ ὀσαπίνοντας ἢ χαμογελῶντας καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι του ἐπιδοκιμαστικὰ, ἔφινε νὰ πιστεύεται πῶς ὄσες ἀνοήσιες λέει ἢ γράφει ὁ Μιστριώτης, τίς ὑπογράφει καὶ ἡ ἀρεντιά του, σὰν κοπέλι καὶ θαμαστὴς του Φέτος, στὴ γελῶσα Μιστριωτικὴ ἐπίθεσι κατὰ τοῦ μεγάλου Βιλαμόβιτς, ἔχασε ὁ Χατζηδάκης τὸ προσωπικὸ, θυμήθηκε πῶς εἶναι ἐπιστήμονας καὶ βγήκε, σὰν ἐπιστήμονας, νὰ ρηξῆι τὴν ἄτιμη καὶ γελῶσα σκυφοαντία καὶ ν' ἀποδείξῃ πῶς ὁ Βιλαμόβιτς ὄχι μονάχα μισέλληνας δὲκ εἶναι, μὰ τὸ ἐναντίο, εἶναι φιλέλληνας ἀπ' τοῖς πῶ ἀγνοῦς καὶ φανατικούς.

Κι ὁ Μιστριώτης χόλιασε, καὶ μ' ὅλο του τὸ δικίο, κ' ἔγραψε, ἢ ἔβαλε τὰ κοπέλια του καὶ γράψανε (Γαρδίκηδες,

στρα του κ' οἱ ἀδερφοὶ του, ἡ Μαριώ κ' ἡ Κούλα, νὰ μὴ μαζώνωνται ἀπ' τὴν ἀκροποταμικὴ. Τόσο λίγο ἀλλάζει τὸ ρυθμὸ τῆς ζωῆς τριγυρῶ του ἐνὰ ἄτομο ποὺ χάνει ἄξια ἀπ' τὴ μίσση. Ἐστω κ' ἂν αὐτὸ εἶναι ἡ μάννα σ' ἐνὰ σπίτι. Αἰσθημα ὀλιθερὸ γιὰ τὸ θνητό, ὡς τόσος μοιραῖος νόμος.

Μονάχα γιὰ τὴ φρόσω τὰ νάλλαξε ἡ ζωὴ τὸ δρόμο της. Μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ μὴν πᾶνε τὰ φανὰ μαζί μὲ τὸν πατέρα, ἔφινε κάπως ἡ καρδιά στὸν τόπο της. Κοντὰ στὴ στέψησι τῆς μάννας νὰ χωρίζονταν κ' ἀπ' τὴν ἀγαπημένην δὲ θὰ τὸ φτορούσε. Μὲ τὴ μύθη φορῆσι, μὲ τὴ χλωμάδα τῆς ἀρχῆνας ἔπιζε τώρα θὰ τὸν ἀποτρέλλαινε, θὰ τὸν ἀνάγκαιζε νὰ δεσπὴ γλήγορα ἐνὰ τέλος. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὴ βλέπῃ τώρα ἐκεῖνος; Ὁ περίπικτος τῆς κόπης καί, πρὶν χρονιάς ἢ μάννα, δὲ μπορεῖ νὰ βγαῖνη στὸ παράθρο δὲν λέει γιὰ τὸν κόσμο. Ὅτι κάμη μοναχὴ τὸ θροῦ στὴν αὐλόπορτα κλειστὰ, μὲ φόβο καὶ μὲ τρόμος μὴ μυριστηῖ ἢ θεῖα τίποτα ἢ μὴ τὴν παρῇ τὸ μάτι τῆς γειτονίας. Μὰ τέλος δὲν εἶναι ἡ φτώχεια μοναχὰ ποὺ βρίσκει τέχνες στὴν ἀνάγκη της, ἔχει κ' ἡ ἀγάπη τοὺς δικούς της τρόπους. Ἡ θεῖα ἀγαπᾶει τὴ νοικοκυροσύνη ὄχι λιγότερο ἀπ' τὴ μάννα. ἢ δουλιὰ ντροπὴ δὲν

Σπανίως και λοιπός) πώς κι ο Χατζηδόκης είναι προ-
δότης και πρέπει με κλωτσιές να διωχτεί από το 'Εθνικό
(III) Πανεπιστήμιο.

Δύναμη τοῦδωσε τοῦ Μισοϊσότη και τῆ δύναμη αὐτῆ
σήμερα τῆ βλέπει νᾶρχεται καταπάνου του. Καί καλῶ ξεμπερ-
δέματα τώρα. Αὐτό μοναχά λέμε και τοὺς ἀφίνομε νᾶ
τρῶγονται ἀναμεταξύ τους σὸ οὐλύ.

*

ΚΑΠΙΟΣ κύριος, πού εἶταν πρῶτα λογιστής στήν
«Αμοιβία», ὁ κ. Καζιάσογλου, σέ σειρά ἄρθρα στήν
«Ἀκρόπολη», μέ νοῦμερα και μέ γεγονότα, μᾶς ἀπόδειξε
πὼς ἡ περιφημία αὐτῆ εἰσαίρια δὲν ἔχει και τόσο παστρικά
τῆ διαχείρισή της και πὼς πρέπει ὁ Εἰσαγγελέας νᾶ ρῆξει
μιὰ ματιὰ στὰ βιβλία της.

Αὐτὸ δὲ μᾶς παραξενεύει καθόλου. Οἱ περισσότερες εἰσαι-
ρίες ἐδῶ πέρα, οἱ τραπεζιτικὲς δὲ και χρηματιστικὲς, εἶσι
πάνου κάτω δουλεύουσε και ὄλες τους, ποιά λίγο ποιά
πολύ, τριγυρνᾶνε στὸ περιθώριο τοῦ Ποινικοῦ νόμου, καθὼς
κάποιος δικηγόρος συνήθιζε νᾶ λέει. Κάτι πού μᾶς παραξεν-
εύει εἶναι πὼς οἱ τέτοιες εἰσαιρίες συνήθιζουσε νᾶ ταμπου-
ρώνουσε πίσω ἀπὸ μερικά γνωστὰ ὀνόματα, πού τὰ παίρ-
νουσε τάχα γιὰ συμβούλους τους, κ' εἶσι ξεγελάνε τὸν κόσμο.

Ὁ κ. Γ. Στρέϊτ και οἱ ἄλλοι πού φηγοῦράουσε στὸ
Συμβούλιο τῆς «Αμοιβίας» καιρὸς εἶναι πὼς νᾶν τὸ νιώ-
σουσε πὼς δὲν τους σφύρνε νᾶ νοικιάζουσε τὰ ὀνόματά τους
στὲ εἰσαιρίες πού τᾶρβουσε ὁ κ. Καζιάσογλου τις ἀποδείχουσε
δχι και τόσο παστρικά.

*

Ο ΚΑΛΟΣ συνάδερφος «Le Monde Hellenique» μι-
λῶντας σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα του γιὰ τὸ κλει-
σιμο τῆς ἑγτης χρονιάς τοῦ «Νουμά» παρατηρεῖ πὼς ἂν
ἔτιναμε μερικές γλωσσικὲς μας ὑπερβολὲς θὰ μπορούσαμε
νᾶ ἐξυπηρετήσουσε σημαντικὰ τὴν ἐθνικὴ μας φιλολογία
(se contentait à se laisser quelques excentricités glos-
sologiques, elle pourrait rendre de très grands services
à notre littérature national).

Τὰ βρίσκουσε ἄδικα τὰ λόγια τοῦ «Monde Helleni-
que» καθὼς βρίσκουσε και πὼς δὲ μᾶς ταϊριάζουσε και τὰ τι-
μητικὰ παϊνέματα πού μᾶς ἔκαμε στὸ προχθεσινὸ του ἄρθρο
ὁ Ψυχάρης γιὰ τὴν κανονικὴ μας τῆ γλώσσα. Γιατί δυστυ-
χῶς οὔτε γλωσσικὲς ὑπερβολὲς εἶναι ἱκανὸς νᾶ κάνει ὁ
«Νουμάς», οὔτε σὲ κανονικὴ δημοτικὴ γλώσσα γράφεται.
Σὲ λάβε σελίδα του μορεῖτε νᾶ παρατηρήσετε τρεῖς τέσ-
σερεις γραμματικὲς νᾶ γροθοκοπιάζουσε ἀλύπητα, καμιά
φορὰ και τρεῖς τέσσερεις γλώσσες: κανονικὴ δημοτικὴ, δη-
μοτικὴ ἀκανόνιστη μιχτή, μισομιχτὴ, μισοκαθαρεύουσα
και φασκίλωσ'τα.

Γι' αὐτὸ δὲ φταῖει οὔτε ὁ «Νουμάς», οὔτε οἱ συνερ-

χει, εἶναι κ' ἡ δικὴ της ἀρχή, φταῖει μοναχά νᾶ
μὴ βλέπει ὁ κόσμος. Καί στὰ κροπόταμο, πού πάει
ἡ Φρόσω και λευκαίνει, ποιὸς θ' εἴθ' ἡ δὴ; Ἡ ἀρχόν-
τισσα ἀπ' τὸ χωριὸ ξεχνάει ἀκόμα και τὸ σὸί, σὸ
δὲ χρειάζεται νᾶ πληρώνη πλούστρα. Σὲν τὸ χιόνι
τῆς φέρνει ἡ ἀνιψιά της; τὰ σκουτὶ τῆς οὐλίας
ἀπ' τὸ γιὰλὸ πού τὰ στεγνώνει. Ἡ μαύρη σκέπη
πετιέ' ἐκεῖ κι ἀφίνει νᾶστραφεῖται τὰ μαλλιά στὸν
ἥλιο και ἀφίγει ὁ γιὰλὸς και λάμπει ὁ τόπος,
λέει τᾶπ'νύχτερο τραγουδὶ τοῦ παλικαριοῦ, πού
ἔχει καλὸ σὸί του και καρτερεῖ νᾶ γένη πρῶτα
δικαστὴς γιὰ νᾶ τὴν παρη. Αὐτὸ καρτέραγε κ' ἡ
μυνη στὸν καιρὸ της, μα ὅσο κι ἂν ἔκανε ἡ συχω-
ρεμένη στραβὰ μάτια, δὲν τᾶκλεινε κι ὀλότελα.
Καί τώρα ὅσο νᾶνὸιζῆ τὰ δικὰ της ἡ θειά, ζνοι-
ζουσε τὰ στόματα τοῦ κόσμου και τὰ παράμερα τῆς
ποταμιάς τσαμπούνισαν στὴ γειτονιά πράματα ἀπί-
στευτα πού μιὰ πολύτροπη γριᾶ ἔβαλε τὰ δυνατὰ
της και τὰ σκέπασε· μᾶ ὡς τόσο ἀπλώθησαν σ' ὅλη
τὴν πόλη και τὸ πλουσιόπαϊδο χᾶθηκε ἔξαφν' ἀπ'
αὐτῆ.

*

Κι ὁ γιὰλὸς σκοτίνισσε κ' ἡ κούλια κλειστήκε
στὴ θλίψη της. Ἡ θειά δὲν ἔχει πρόσωπο νᾶ βγῆ
στὸν κόσμο και στὸ γαμπρὸ της πού τὸν καρτερεῖ
ὅρα τὴν ὅρα νᾶρθε νᾶ λιανίση, νᾶ χαρακιάση στὰ
ψαχνὰ και νᾶλάτιση τὴν ἀτιμασμένη. Μὲ τὸ δικὸ
της σόκιασμα μοναχά, μὲ τὰ μαλλιά (τὶς μαύρες
μακρὲς πλεξίδες) πού τις ἔκοψε δὲ σβύνει ἡ ντρο-
πή. Εἶν' ἀλήθεια πὼς αὐτῆ δὲν ἦταν στὴ γενιά

γᾶτες του. Τὸ ποιὸς φταῖει και γιατί νᾶ φταῖει, τὸ ἀπο-
δεικνύει θεσπᾶνερα ὁ Ψυχάρης στὰ φετεινά του «Ρόδα και
Μήλα», στὸν πρόλογο. «Ὅ,τι λοιπὸ δὲν μπόρεσε νᾶ ἐπιβί-
λει ἕνας Ψυχάρης, εἶναι ἀδύνατο νᾶ μπόρεσει νᾶν τὸ
ἐπιβάλει μιὰ φημερίδα—και γι' αὐτὸ ὁ «Νουμάς» ἀπὸ
καιρὸ, και μάλιστα τώρα τελευταῖα, ἀφισε τὴν καθένα νᾶ
γράψει σύμφωνα μὲ τὴ γραμματικὴ του (γιατί ὄλοι, φαί-
νετσι, ἔχουσε κι ἀπὸ μιὰ γρζυμτικὴ ὁ καθένας) και μὲ
τὸ γούστο του, τρέφοντας πάντα στὴν ψυχῆ του τὴν κρυφὴ
ἐλπίδα πὼς ὄλοι μας σιγὰ σιγὰ, μὲ ἀμοιβαῖες ὑποχώρη-
σε, θὰ μπόυμε κάτω ἀπὸ ἕναν κοινὸ κανὸν και θῆρπά-
ξουσε ἀπὸ τοὺς σχολαστικὸς και τὸ τελευταῖο ἐπιχειρήμα
πούχουσε και τὸ μεττειρίζουσε ἐναντίο μας.

*

ΑΠΟ τὸν «Ἐργάτη» τοῦ Βόλου μαθαίνουσε πὼς ὁ κ.
Ζάχος, διευθυντὴς τοῦ «Ἐργάτη», μίλησε στὸ Βολιώτικο
«Ἐργατικὸ Κέντρο» τὴν προπερασμένη Κυριακὴ (28 τοῦ
Δεκεῖθρη) γιὰ τὸ «Γήταυρο» τοῦ Ρήγα Γκόλφτ.

Νᾶ, τί γράφει ὁ «Ἐργάτης» στὸ τελευταῖο φύλλο του:

Ὁ κ. Κ. Ζάχος ἔκαμε μιὰ λαμπρὴ και ὄραία ἀνάλυση
τοῦ «Γήταυρου», ἔργατικὸ δρᾶματος τοῦ συνεργάτη μας
Ρήγα Γκόλφτ πού δημοσιεύτηκε στὸ «Νουμά» και παρου-
σίασε τὴν ἀγνή και λατρευτὴ μορφή τοῦ συγγραφέα στοὺς
ἐργάτες. Ὁ κ. Ζάχος μὲ πολλὴν εἰγλωττικὴ και ὀλοζών-
τανη γλώσσα μίλησε 1½ ὄρα και περισσώτερο και δια-
κόρησαν συχνότατα ἀπὸ χειροκροτήματα. Ὑστερα δι-
ήκει τὸ ὄραιο και ἐνθουσιαστικὸ δρᾶμα ὁ «Γήταυρος».
Ἀδύνατο νᾶ περιγραφῆ ὁ ἐνθουσιασμός πού γένησε ἡ ἀνέ-
γνωση τοῦ δρᾶματος αὐτοῦ. Τὸν ὄραιο του συμβολισμὸ τὸν
ἔνωσαν ἀμέσως και τὸν καταχειροκροτήσαν. Συχνὰ ἡ
ἀνίγνωση εἶταν ἀδύνατο νᾶ προχωρήση ἀπὸ τὰ μανιῶδη
χειροκροτήματα τῶν ἐργατῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια ὄλη ἡ σάλα
ἐσειέτασε.»

Μαθαίνουσε μὲ χαρὰ πὼς τὸ «Γήταυρο» θὰ τὸν τυπώ-
σει μ' ἔσοδα τῆς σὲ ξεχωριστὸ φυλλάδιο ἡ «Κοινωνιολογικὴ
Ἐταιρία» και ἂν τὸν μοιράσει χάρισμα στις λαϊκὲς τάξες.

ΑΓΓΕΛΑΚΙ

(Σὲ τρεῖς ἐποχές)

1

Στὴ σάλα μίηκε ἀστραφτερά τριανταφυλλέιο φῶς
πού ὀνόρησε δλόχαρη κι' ἀνάερη' ὄροσιά,

πρωτόλομβη. Ἡ ἀρχόντισσα ἀπὸ τὸ χωριὸ δὲν ξέ-
χασε πὼς ἡ ἴδια ἡ Φρόσω παρᾶστεκε κάτω περὸ
τερο ἀπὸ πνεῦμα μιὰ φορὰ, ὅταν ὁ παπὸς εὐλό-
γησε τὸ γάμο τῶν γονιῶν της. Ὡς τόσο ἡ τωρινὴ
περίσταση δὲν εἶν' ἡ ἴδια, τὸ πράμα δὲν εἶν' ἀπα-
ράλλαχ' ο. Ὁ Θῶμος Κρανιάς τότε ἔριξε ἀγκουρ,
καθὼς τὸ λέγαν στὸ χωριὸ. Εἶχε φόβο πὼς, μ' ὄλο
τὸ σὸί του και τὸ μαῦρο του μυστακί, ὁ ἀρχον-
της Γορλίτσας δὲν τὸν ἔκαε και τόσο χᾶζι γιὰ
γαμπρὸ και θέλησε νᾶσφαλιστῆ δὲν ἔκοψε τὴν ἀ-
λυσίδα και νᾶ γένη ἄφαντος. Καί τέλος ὁ Θῶμος
Κρανιάς ἦταν τᾶγκόνι τοῦ προστοῦ Κρανιά, ὁ γιός
τοῦ φαλαγγίτη ταγματάρχη πούχε τὸ κορμί σπαρ-
μένο βόλια, τὰ χεῖρῃ φαγωμένα ἀπ' τὸ μπαρούτι
κι ὄχι ἀργασιμὰ ἀπ' τὰ τυριά και βρώμικα ἀπ'
τὶς σαρδέλες, σὲν τὸν πατέρα τοῦ ζεπλανε τῆ τῆς
Φρόσως. Τοῦτο μανιώνει πὼς πολὺ τὴν κπετά-
νισα Νᾶχε γένη ἡ ντροπὴ στὰ σῶνορά της, ὁ ἀνο-
μος δὲ γλύτων' εἰσελα' τὸ κεφάλι του ὄσπερτε
τὴν ἴδια ὄρα πού θᾶρνούσαν νᾶ διορθώση μὲ τὸ
στεφάνι τὴν προσβολή. Μᾶ ἐδῶ στὸν ζῆνον τόπο
τί μπόρεῖ νᾶ κάμη αὐτῆ; Ἡ παλιόκαπα ἀπὸ τὰ
βουνα, πού ξεχειμάζει ἐδῶ ὀλοτρόγυρα, εἶναι μὲ-
ναχὰ γιὰ νᾶρχεται νᾶ τὴν παρακαλῆ νᾶ στέλνη
στὸν εἰσπραχτορα και στὸν εἰρηνοδίκη. Ἐκεῖνοι
πούνε νᾶ ἐκδικιῶνται τοὺς ἀρχόντους τους, δὲν ἀρ-
γατεύουσε μὲ τὸ τσαπὶ και δὲ φυλᾶν κειᾶδια· τὰ
δικατίζουσε μοναχά. Δὲ μῆνει ἄλλο λοιπὸν παρὰ
νάρθε ὁ πατέρας νᾶ τὰ ξεμπλέξη μόνος του, νᾶ λο-
γαριαστῆ σὲν ἀρχοντας μὲ τὸν παλιόμπκᾶλη.

(Ἀκολοθεῖ)

κ' ἔλαμψε λαμπροχόρωμα. Κάποιος τρεμονλιεστός
πόθος σὸ νᾶ γεννήθησε στὸ εἶναι μου βαθιά

Και μέσα μου σιγάνησε μιὰ γλυκειὰ φωτιά
κείνο τ' ὄνειροθύμητο τὸ τριανταφυλλᾶκι.

Κ' ἔσταξ' ἀπὸ τὰ μάτια μου μέσα εἰς τὴν καρδιά
κατακλυσμός τριαντάφυλλα. — Ἀχ ἄστρινο ἀγγελᾶκι...

2

...Καί τράβηξα. — Ἀχ, πάει πᾶ κάθε δμορφιά στὴν
πλάση

Γὼ τᾶβουσα τὸ πέθανα τὸ φῶς—ἄχ...—Ἐτσι
πρέπει!

Καί τράβηξα. — Καί τὴν πλῆγῃ πῆγα νᾶ μοῦ σκεπάση
ἡ λημονιά. Τῆς βρύσης της ἐγύρνερα τὴ σκέπη.

Καί τράβηξα σεργάνεμος στὴ βρύση, πού μοῦ τάζει
τὴ γιατριά, και ρούφηξα... Καί ἡ καρδιά μου ἀνάσανε.
Καί, καθὼς ἦτια τὸ νερὸ π' ἀδιάκοπα σταλάζει,
βᾶτοι φεντερώσαν μέσα μου και ὄλα τὰ σκεπάσανε...

3

Πᾶλε μαρροστά μου ἄστραψε ἡ πλανερὴ θωριά του
και ἡ ψυχὴ μου ἀγροίκησε κάτω νᾶ τῆς μιλῆ.

Ὅσο κι' ἂν μὲ περδούκλωσε ἡ λημονιά, ἡ ματιὰ του
ἀστραφτερά μοῦ χάρισε μιὰ γλυκοχαραγῆ.

Ὡ! Νᾶ ξημέρωσε ξανά! Τριανταφυλλέιο φῶς
γύρω τρυγύρω σκόρησε τὸ μαγικὸ ἀγγελᾶκι.

Και τώρα πᾶ κακοκαιριὸς κι' ἀγέρας δυνατός
δὲν τὸ ταράζουσε ποτὲ τ' ὄραιο μας καικάκι.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ

ΕΥΚΕΣ ΤΗΣ ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑΣ

Παρίσι, Γενάρης 1909.

Φίλε Νουμά,

Ἀπ' τὸ Παρίσι πού τουρτουρίζει χωμένο μὲς
στὰ κάτασπρα τὰ χιόνια σὲν τὸ χωριάτη μὲς στὴν
ἄσπρη τὴ φλοκιστῆ του σιγγόνα, σοῦ στέλνω τὰ
χρόνια πολλὰ και σοῦ εὔκουμαι νᾶ προκόρης και
ν' ἀπλώνης, χωρὶς πάθη, χωρὶς στεναχώριες, μᾶ μὲ
ἀνεση, και μὲ κουράγιο σὲ λεβεντόκορμο γιομάτο
δύναμη και ὕγεια.

Εὔκουμαι και σ' ὄσους σὲ διαβάζουσε ὄλες τις
καλοσύνες. Ζωὴ καθαρή, γλυκιά, ἤρεμη, ἀπαλλαγ-
μένη ἀπὸ καταστροφές, ἀπὸ τιναγμούς, ἀπὸ σει-
σμούς σὲν τῆς Σικελίας, πού σπαράζουσε τὴ ζωὴ και
σκίζουσε τὴν καρδιά και τὴν κάνουνε κουρέλι. Στὰ
παιδιά εὔκουμαι νᾶ μεγαλώουσε, στὰ κορίτσια νᾶ
ὀμορφίνουσε και νᾶ καλοπαντρεύουσε, στοὺς γε-
ρόντους νᾶχουσε παιδιὰ κ' ἐγγόνια πού νᾶ τους
ἀγαπᾶνε και νᾶ τοὺς τιμοῦνε. Ναί! νᾶ τοὺς λα-
τρεύουσε τὰ παιδιὰ, κείνους πού τοὺς γένησαν, τ'
ἀνάθρεψαν και παιδεύτηκαν γι' αὐτὰ. Ἀχ! πὼς
τ' ἀγαπᾶ τὰ γεροντικὰ τους χεράκια τὰ ζαρω-
μένα μᾶ μαλακὰ, μαλακὰ κι ἀλαφριά σὰ φτερου-
γίτσες, σὲν ἀγεράκι πού χαϊδεύει και εὐλογεῖ
γλυκὰ γλυκὰ.

Εὔκουμαι και στοὺς πλούσιους τοὺς καλόμειρους
νᾶ ποσῶν τοὺς κακομοιριασμένους. Στοὺς φτωχοὺς
ὑπομονὴ νᾶ ἔχουσε, και γιὰ τὸ τέλος τῶν εὐκῶν εὔ-
κουμαι και στὴ Βουλὴ νᾶναι γιομάτη ἀπὸ τις τρεῖς
και νᾶχη ἀπαρτία!

Βλέπεις, καλὲ μου Νουμά, πὼς ἂν και δὲ σοῦ
συχογράφω δὲ σὲ ξεγνώ και πολὺ σοῦ καλοθέλω.
Ἀ' Ἀνάγια ἀνάγια τὸ φιλὶ νᾶχη και νοστιμάδα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς σπᾶνιχ ἔχω τὴν εὐχα-
ρίστηση νᾶ σὲ διαβάζω, μόνος σὲν τυχαίνει και πη-
γαίνω σ' ἕνα φιλικὸ μου σπῆτι πού σὲ λαβαίνει.